

China-Tibet-Nepal

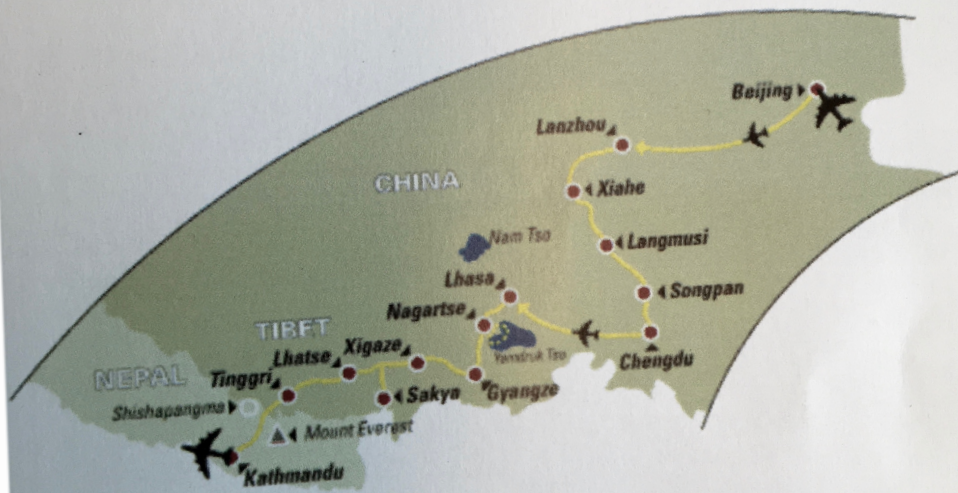
Beautiful Tibet!

14 mei 2004
11 juni 2004

Reisverslag China-Tibet-Nepal

14 mei 2004 t/m 11 juni 2004

Voorwoord

Geschreven door Sandra Laban en Ellen van der Voort met foto's van Nico Koppers. We hebben afwisselend de dagen van deze reis beschreven en die samengevoegd tot 1 verslag, vandaar het verschil in schrijfstijl. Er is geprobeerd om ook enige achtergrond informatie te geven die handig kan zijn als je zelf deze reis gaat maken. Maar het blijft natuurlijk een ervaring die afhankelijk is van jezelf, de groep, de reisleader en de periode waarin er gereisd wordt. Veel lees plezier! De groep bestond uit Ad, Hans, Ronald, Martin, Gerda, Marion, onze Belgen Lydia en Rene, Annemieke en Nico, Sandra en Ellen. Een gevarieerde groep van jong en wat ouder die allemaal genoten hebben van een mooie rondreis door China en Tibet. Hoewel we aan het eind van de reis de nodige 'troubles' bij de grens van Nepal hadden en ook nog eens 2 dagen vertraging om weer thuis te komen heeft iedereen zich daar goed doorheen geslagen waardoor wij terug kunnen kijken op een mooie reis met een leuke groep. Dorien werd ingewerkt als reisleidster voor deze reis door Francoise Haeck, onze echte reisleidster. Zij wist veel van het land, sprak zelfs een beetje Chinees wat erg handig was. Haar enthousiasme werkte vanaf dag 1 aanstekelijk. Mede door haar ervaring en het contact met de lokale gidsen verliep de reis goed en zonder al te veel problemen. Tevens was er altijd de bereidheid om te helpen. Zelfs als 2 meiden kleine handgeschilderde tafeltjes op een lokale markt willen kopen die vervolgens nog 2 weken vervoerd moeten worden. Francoise, bij deze nogmaals bedankt voor de geweldige reis die door jou nog een stukje leuker werd!!!!

Dag 1 (14 mei 2004)

Amsterdam - Frankfurt - Beijing

Na een aantal weken ongeduldig wachten was het dan zover. Rond het middaguur zijn wij naar Schiphol gebracht waar wij de tickets kregen overhandigd. In de vertrekhal proberen we onze mede reisgenoten op te sporen door naar schoenen en kleding te kijken. Bergschoenen en een fleece trui blijken inderdaad een goed kenmerk om deze mensen te herkennen. Wij vertrokken om 14:55 uur naar Frankfurt waar wij een snelle overstap hadden op de vlucht naar Beijing. In het vliegtuig hebben wij al zo her en der wat kennis gemaakt met de rest van de groep. Tijdens de vlucht dommelen wij wat en eten zo af en toe een hapje, wij vliegen over Mongolië en dromerig staar ik de donkere lucht in, met het idee dat ik dit land toch ook nog wel eens wil zien.

Dag 2 (15 mei 2004)

Beijing

Keurig op tijd landden wij om 8:30 uur plaatselijke tijd op de luchthaven van Beijing waar wij werden opgewacht door Françoise met haar Chinese kleding, een orchideeën broche en grijs haar. O jeel dachten wij even, want ook de rest van de groep bleek niet echt onze leeftijdscategorie te zijn. Maar al direct werkte haar enthousiasme aanstekelijk en in de bus naar het hotel vertelde zij met een leuk Frans accent wat wij zeker moesten zien in Beijing en wat niet. Eenmaal

aangekomen in het hotel kregen wij nog wat meer informatie over o.a. de mogelijkheden voor de avonduitstapjes. Wij zijn in het nabijgelegen winkelcentrum geld gaan pinnen en nog even 2 uurtjes gaan slapen om niet al te moe aan de reis te beginnen. 's Middags zijn wij in de buurt gaan wandelen door een wijk waar nog hutongs staan. Deze hutongs zijn een soort sloppenhuisjes die worden afgebroken en vervangen door flatgebouwen voor de Olympische Spelen in 2008. 's Avonds zijn wij met de hele groep gaan eten in het favoriete restaurantje van Françoise 'Purple Vine'. Er werden 10 gerechtes opgediend waar wij met z'n allen met stokjes(!) vanaf konden pakken, erg lekker. Wij wilden naar de wijk Hou Hai

gaan (een uitgaansbuurt aan het water) maar inmiddels regende het erg hard dus zijn wij in een bar dichtbij het restaurant wat gaan drinken waar live 2 mensen Chinese popmuziek maakten.

Dag 3 (16 mei 2004)

Beijing

Vanochtend was het plan om om 7:30 uur met de groep naar het Tiantan park te gaan waar de Chinezen o.a. Tai-Chi doen. De rest van de groep was echter al weg en onze horloges bleken 2 min. achter te lopen met de klok in de lobby. Op tijd zijn is dus belangrijk, want er wordt niet gewacht! Het regende echter ook nog steeds erg hard dus besloten wij naar de Verboden Stad te gaan. Wij werden door de taxi afgezet bij het plein van de Hemels Vrede waar in 1989 tijdens de studentenopstand het hele plein vol stond. In ons geval kon het beter het plein van de Hemelse Regen genoemd worden..... Er stonden duizenden Chinezen in de rij voor het Mausoleum van Mao, wij hebben een uurtje gewacht in het gepeupel totdat bleek dat je met een rugzak op niet

naar binnen mocht. Inmiddels waren wij zeiknat geregend en zijn wij de Verboden Stad binnen gegaan. Honderden Chinese paviljoens die rijkelijk gedecoreerd zijn met houtsnijwerk. Er wordt gezegd dat er 9999 kamers zijn, wij hebben ze maar niet geteld..... Wij hebben een aantal uur rondgelopen door de verschillende paviljoens, de verblijven van de keizer, keizerin en de concubines en de tuin waar wij een noedelsoep hebben gegeten tussen de Chinezen. Vervolgens de heuvel beklommen in het Jiangshan park waarvandaan je een mooi uitzicht hebt over de Verboden Stad. Inmiddels was het droog en zijn wij richting Tiantan park gegaan waar wij de Temple of Heaven, een fluistermuur en nog wat paviljoens hebben bekeken. Toen toch maar richting ons hotel gegaan om vooral op tijd te zijn voor de acrobatiek. Dit was een leuke typisch Chinese voorstelling: Bordjes op stokjes, diablo, acrobatiek, 10 man op een fiets etc. Vervolgens weer met de taxi, dit is de makkelijkste en goedkoopste manier om van A naar B te komen, naar Hou Hai. Een leuke Puitgaansbuurt aan het water met veel café-tjes en bootjes op de rivier, barbecues en straatverkopers. Wat een geweldige stad is Peking tot nu toe!!!

Dag 4 (17 mei 2004)

Beijing

Vandaag schijnt de zon! De rest van de groep is allang vertrokken maar wij hebben heerlijk uitgeslapen tot 8 uur! Ontbijten betekent even een overheerlijk "bonenpastabroodje" op de hoek halen en met gevulde maag nemen we de taxi richting zomerpaleis. Het is een enorm park met veel tempels, buitenverblijven, theaters, pagodes en ook een lange overdekte galerij met de langste schildering die de Chinese historie uitbeeld. We hebben geluk want we pikken

net een muziek- en dansvoorstelling mee. De meeste gebouwen dateren uit de 19de eeuw. Na de middag gaan we richting de noordelijke uitgang en komen bij Suzhou-street. Er zijn allerlei kleine toeristenwinkeltjes en theehuisjes aan het water. Hier laten we ook onze toekomst voorspellen en gelukkig: er wordt ons allebei een "glorious future" voorspeld!!! In een van de theehuisjes blijven we een paar uur hangen om wat te lezen en wat uit te rusten. We lopen via de bekende marmeren boot naar het veerpontje en laten ons in een traditionele drakenboot naar de andere kant van het meer varen. Aan het eind van de middag nemen we de taxi naar een hutong. Het ziet er allemaal erg armoedig uit maar het heeft zeker ook

zijn charme. De kapper staat gewoon midden op straat te knippen. Je bent natuurlijk niet in Peking geweest als je geen pekingeend gegeten hebt. In een van de bekendste restaurants nuttigen we de ca. 102 miljoenste eend die er ooit in deze toko geserveerd werd. Geen van beiden worden we er erg enthousiast van: we zullen deze vakantie nog vele keren veel lekkerder eten!!

Dag 5 (18 mei 2004)

Beijing - Mutianyu (Chinese muur) - Lanzhou

Vandaag begint het reizen en dus ook het 'vroege' opstaan. Na een laatste broodje met bonenprut van het hutong-bakkertje op de hoek van de straat vertrekken wij met de bus richting Mutianyu om de Chinese muur te gaan bezoeken. Annemieke is vandaag jarig dus er moet eerst gezoend worden. In de bus zingen we "Dzju ni cheng dzjeu kuai le" (lang zal ze leven...) voor haar. Mutianyu is een van de oudste, gerestaureerde stukken muur op 88 km afstand van Beijing. In het begin zijn er vreselijk veel kraampjes met zeer opdringerige verkopers en bemoedigend door hen toegeroepen "1 dollar, 1 dollar, I remember you, Cheap, cheap!", beginnen wij aan een pittige klim in de richting van de muur. En dan sta je ineens op de muur waarvan je het bestaan van kinds af aan leert op school. Van de 6000 km die de muur lang is/was hebben wij er zo'n 2 gelopen tot wij niet verder konden en er alleen nog resten over waren. Eenmaal boven zien we direct waarvoor we het gedaan hebben: zowel links als rechtsaf zie je de muur door de bergen kronkelen. Het is een prachtige heldere dag en het uitzicht is adembenemend! Waar het aan het begin van de muur nog druk is met dames op naaldhakken is het aan het eind erg rustig. Er zijn maar weinig mensen die zich aan de anderhalf uur durende klim wagen maar het uitzicht wordt naarmate je hoger komt steeds mooier. De afdaling is een aanslag op je knieën en eenmaal beneden zijn we erg toe aan een welverdiend drankje en wat eten. Wij hadden ruim de tijd om rond te kijken en om een vette lunch te eten. Om 17 uur vertrok het vliegtuig naar Lanzhou. Een mooie vlucht over eerst nog groene bossen en later woestijnen. Lanzhou is een vieze industrie stad maar gelukkig met een leuke "foodstreet". Het is moeilijk kiezen uit de kippenpoten en geitenkoppen die op straat liggen maar het smaakt goed en naar later zal blijken is er niemand ziek van geworden.....

Dag 6 (19 mei 2004)

Lanzhou-Xiahe

Om 8 uur vertrokken wij na een westers ontbijtje in de richting van Xiahe. Het landschap is onbeschrijfelijk mooi. Onderweg stoppen we een paar keer om van het uitzicht te genieten en al lopend aan de hoogte te wennen. In een moslimdorpje stoppen we op een marktje en het is onduidelijk wie naar wie kijkt. Zodra de bus stopt en wij naar buiten lopen komt de hele bevolking nieuwsgierig om ons heen staan. Alle mannen dragen een wit hoedje en de vrouwen een sluier. Terwijl Sandra onderhandelt over de prijs van een hoofddoekje en instructies krijgt over de draagwijze wandel ik wat rond langs schoenmakers, mannen met enorme zonnebrillen en een tandarts die op straat met een trapboor een vrouw aan het behandelen is... In Linxia hebben we een noedelsoepje en moslimthee op en hier hadden wij ook onze eerste kennismaking met de echte Chinese toiletten: 4 gleuven met een muurtje ertussen. Als je niet naar beneden kijkt en je neus afsluit voor de heerlijke geuren valt het nog best mee.....(Toch, Annemieke ?)

Ergens in de middag steken we een oude Tibetaanse grens over waar we een korte stop maken bij een van de vele stupa's. Om de stupa lopen Tibetaanse vrouwen met een kralenketting kloksgewijs rondjes. Verder zien we onderweg eenvoudige lemen huisjes, de bevolking die op het land werkt, ezels en volgeladen driewielers met koeien e.d. Eenmaal aangekomen in Xiahe zijn we op 3000 m en gaan we in het hotel hijgend met onze zware tassen de trap op. In Snowland hebben we een lekkere Tibetaanse yak maaltijd met verlate taart voor Annemieke als toetje en maken we kennis met onze gids voor de komende dagen: Whandi.

Dag 7 (20 mei 2004)

Xiahe

Vandaag was het tijd voor een bezoek aan ons eerste Tibetaanse klooster. Ook een van de mooiste van deze reis zou later blijken. Het klooster is in 1709 gebouwd door Jamyang Zhepa (een beroemd abt van het Drepung klooster in Lhasa). Ooit waren hier 4000 monniken actief maar nu is dit nog maar een derde. Wij kregen een rondleiding van een gids die niet zoveel engels sprak en er klaarblijkelijk ook niet zo'n zin in had. Francoise vertelde dat je een aantal jaren geleden veel meer kon zien van het leven van de monniken maar nu is het klooster veel meer een museum. Dat is wel jammer want zodra wij iets opvangen van muziekgeluiden en dansende monniken worden wij direct weggestuurd. Toch is het een indrukwekkend klooster, wij maken kennis met de specifieke geur van de yakboter kaarsen, sculpturen die gemaakt zijn van yakboter en veel stoffige foto's van dalai lama's en andere heiligen. Wij zijn begonnen aan de pelgrimsroute en draaien de gebedsmolens vrolijk rond. Het zijn er meer dan 1100 dus RSI bevorderend. Wij zien kinderen maar ook bejaarde, gerimpelde vrouwtjes die prosterend de route afleggen. Zij laten zich op de grond vallen, staan op en verplaatsen de voeten waar zojuist het hoofd was en beginnen weer opnieuw. En dit ruim 5 km lang!!!! Aan het einde van de route zijn de mensen onherkenbaar want ze zitten onder het stof. Bij Snowlands een lunchstop gemaakt en weer verder gelopen richting het Tibetaanse dorp. Het verschil met de Chinese wijk van Xiahe is meteen duidelijk. Er is hier geen asfalt en het waait stevig dus het is vreselijk stoffig. De huizen zijn veelal vervallen, natuurlijk zijn er geen toiletten of water voor de bevolking. Het is moeilijk om te zien dat deze mensen zo leven terwijl 2 km verderop de Chinezen alles keurig voor elkaar lijken te hebben. Met het phrasebook van Lonely Planet in de hand is het mogelijk wat ibetaanse gesprekjes te voeren met de plaatselijke bevolking. Ook nog even aangepapt met een monnik die Engelse les geeft en graag even wat Engels bij wilde schaven. Na wat subtiel vissen mogen we zijn huisje zien met daarin mooie kleurrijk geschilderde meubels, een bed en een foto van de Dalai Lama. Na een hele dag slenteren op 3000 m zijn wij aardig moe. Wij eten weer in ons favoriete restaurant, hebben lol met de kinderen uit het gezin dat het restaurant runt.

Dag 8 (21 mei 2004)

Xiahe - Langmusi (3.000m-3.300m)

Na een ontbijtje zijn wij richting Langmusi vertrokken. Vanuit Xiahe zijn wij rechtstreeks over onverharde paden naar de graslanden vertrokken. De eerste kilometers waren erg indrukwekkend en gingen over glooiende hellingen begroeid met gras en bloemen waar nomaden honderden yaks en schapen aan het hoeden waren. Langs de kant lag af en toe een karkas of deel van een yak die door de honden uit de nomadenkampen waren gesleept. Na een paar uur bussen was er ook tijd voor een kort wandelingetje over de graslanden. Wandhi bleek een goedlachse gids te zijn die zelf ook opgegroeid is in een nomaden familie. Wij maakten kennis met diverse plantjes en ook een 'grass-changing animal' wat een grassprietje bleek te zijn die over een aantal maanden in een rups zou veranderen. Natuurlijk geloofden Ellen en ik dit niet dus Wandhi moest aan de slag met zo'n grassprietje, een tandenborstel en water om de modder er af te boenen en warempel kwam daar het lijfje van de rups te voorschijn. Na een lunch in een 'cowboydorpje' kwamen wij na nog een aantal uren hobbelen bij een nomadentent waar wij een kijkje binnen konden nemen. De grootmoeder en kleindochter waren thuis en hebben voor ons een kopje yak-melk thee gemaakt.

Wandhi maakte tsampa, een soort meelballetjes met yak-kaas en melk. Deze nomadenfamilie had het relatief goed met veel vee en een winterhuis in aanbouw. Na uren 'hobbelen' kwamen wij weer op een verharde weg, overal waren ze nog bezig met de aanleg hiervan. Vrouwen waren net zo hard aan het sjouwen met enorme rotsen als de mannen, vreselijk zwaar. Eenmaal aangekomen in het stoffige Langmusi bleek wel dat het gebied waarin wij zijn veel minder ontwikkeld is dan tijdens het eerste deel van de reis. Weinig sanitaire voorzieningen, mensen die naast de rivier hun behoefte doen terwijl 100 m verderop de was gedaan wordt en veel stof in de straten. Overigens wel heerlijk gegeten bij Leisha's waar de keuken in het restaurantje is en een gezellige sfeer heerste.

Dag 9 (22 mei 2004)

Langmusi - Songpan (3.300m - 2.900m)

Vandaag weer een lange reisdag voor de boeg. Wij zijn erg vroeg vertrokken na het beroemde appeltaart ontbijt bij Leisha's. De rit was wederom onbeschrijfelijk mooi, overal zie je yaks, schapen, marmotten en nomadententen. Al snel na het verlaten van Langmusi rijden we weer in de graslanden. Onze chauffeur rijdt na een half uur al behoorlijk verkeerd. Maar gelukkig, na al een paar keer het verkeerde zandpad te hebben gekozen, zagen we ergens in the "middle of nowhere" een nomade-man slapen die in ruil voor sigaretten uiteindelijk de goede weg wees. Zodra de bus stopt staan er binnen 5 minuten nomaden op paarden om je heen die uit het niets lijken te komen. Zij dragen de

traditionele nomaden-kleding, jassen met zeer lange mouwen waarmee zij hun jas op kunnen knopen rond hun middel als het warm is. Na een aantal uren hobbelen over de graslanden kwamen wij in een dorpje uit waar wij hebben geluncht. Tijdens het, overigens weer heerlijke, eten stonden de kinderen uit het dorp vreselijk door de ramen te gluren. Whandi maakte later een praatje met ze en de meeste bleken nog nooit een blanke gezien te hebben. Toch leuk zo'n 'nieuw' zandpad uitproberen! Net op weg na de lunch kregen wij onze eerste leuke band, niet verwonderlijk na al die uren over een slechte weg te hebben gereden. Wij zijn lekker vooruit gaan wandelen tussen de yaks en de yakpoep door, terwijl Whandi en de chauffeur de band verwisselden. We rijden nog een kilometer of 100 over een gladde asfaltweg een verademing na al het gehobbel! Het hoogste punt dat we deze dag bereiken ligt op 3.800m. Aan het eind van de graslanden stoppen we bij een stupa in de sneeuw en strooien wat nepegeld voor geluk en voorspoed. Ben benieuwd of het helpt! Na een afdaling van ongeveer 60 km door de Alpen van China, chaletachtige huisjes, vakantieparadijs voor veel Chinezen bereiken we na een lange dag Songpan. Ons hotel is gloednieuw en we hebben een mega grote kamer. Water en stroom is na 23:00 uur niet meer beschikbaar dus voor die tijd douchen en naar bed!

Dag 10 (23 mei 2004)

Paardentocht

Na een ontbijt bij Emma's Kitchen stonden er 14 gezadelde paarden klaar voor een tocht door de bergen naar een klooster. De paarden liepen stapvoets met af en toe toch een galopje waardoor je er bijna vanaf stuitte. Na bijna 2 uur kwamen wij bij het klooster waar normaal 50 monniken wonen, zij waren echter een weekje met vakantie dus het dorp was enigszins verlaten. Gelukkig was er nog 1 monnik achtergebleven die ons de tempels en zijn huisje liet zien. Ook daar weer in een geheim kamertje een grote foto van de Dalai Lama. Terwijl wij rondliepen kookten de paardenmannen op een vuurtje de heerlijkste noedelsoep van de hele vakantie. Vervolgens langs steile afgronden weer terug naar het dorp. Sommige van de groep vonden dit iets te gewaagd en namen de benenwagen. Martin zwoor na afloop nooit meer op een paard te stappen en heeft 3 dagen pijn in zijn kont gehad. 's Middags was er voldoende tijd om rond te lopen in het dorp dat volledig in de bamboesteigers stond. Een ervan stortte in en het was een wonder dat er geen gewonden zijn gevallen. Wij hebben lekker thee zitten drinken op een van de terrassen aan het water. 's Avonds zijn wij met de hele groep traditionele 'hot-pot' gaan eten. Gelukkig was Wandhi er nog die behendig stukjes vlees en groenten voor ons uit de pan wist te vissen zodat wij onze honger nog enigszins konden stillen. Hoe moet dat nu zonder hem de rest van de reis want het was tevens het moment om afscheid te gaan nemen. Hij was een geweldige gids en in staat om in de graslanden contact te leggen met de nomaden waardoor wij iets van hun levenswijzen hebben kunnen zien. Verder heeft ook zijn levensverhaal veel indruk gemaakt op Ellen, Annemieke en mij...

Dag 11 (24 mei 2004)

Songpan - Chengdu (2.900m - 500m)

Vandaag kwamen sommigen van ons met de nodige spierpijn ons bed uit. Er stond weer een lange reisdag op het programma dus zijn wij vroeg vertrokken na een ontbijt bij Emma's Kitchen. De

route van vandaag was weer totaal anders dan voorheen. Wij reden door de Min-vallei langs de Min-rivier, die afwisselend van een klein stroompje in een brede kolkende rivier verandert. Het was een beetje mistig waardoor de bergkammen een mysterieus effect kregen. Onderweg gestopt bij een zeer toeristisch marktje, waar je voor de nodige yuans op de foto kan met een imposante witte yak (niet ingetrapt!). De laatste uren werd er weer veel aan de weg gewerkt wat voor het nodige oponthoud zorgde. Ook wel weer grappig om tussen al die Chinezen in de file te staan wachten tot de weg weer vrij is gemaakt van rotsblokken en andere obstakels. Chengdu is een grote, chaotische stad met 12 miljoen

inwoners. Onze chauffeur kende de weg niet dus het hotel kon hij ook niet vinden. Maar Françoise zou Françoise niet zijn en had de oplossing al weer klaar, ze stapte zonder twijfelen in een taxi en met haar arm zwaaiend uit het raam konden we haar tussen de duizenden andere taxi's moeiteloos (nou ja....) volgen. Het was uiteindelijk een hilarisch einde van een lange reisdag! In het hotel even rustig bijgekomen, wasje gedaan en lekker bij de Thai naast het hotel gaan eten!

Dag 12 (25 mei 2004)

Chengdu

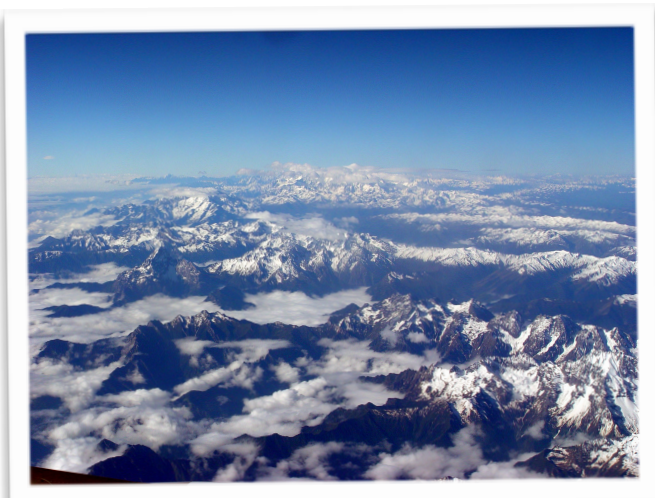
Na een zeer eenvoudig Chinees ontbijtje vertrokken wij met 2 minibusjes door het chaotisch verkeer (schattig hondje doodgereden....) naar het panda-research centrum. De dieren werden gevoerd en waren dus erg goed en van zeer dichtbij te zien. Echte knuffel beestjes om te zien en geen wonder dat dit het logo van het Wereld Natuur Fonds is. Verder waren er 3 kleine pandabeertjes van een paar maanden oud te zien en rode panda's, lijkend op wasbeertjes. Na ons bezoekje aan de panda's zijn wij afgezet bij de 'Wenshu' tempel. Een typisch Chinees tempelcomplex waar veel Chinezen wierookstokjes brengen en de Boeddha aanbidden. Bij de monniken hebben wij heerlijk vegetarisch gegeten, kip was tofu maar ook garnalen bleken van tofu te zijn. Voor 7 yuan (€ 0,70) aten wij met zijn tweeën een lekkere maaltijd. Een kopje rijst kostte maar € 0,02. Er was ook een enorme theetuin (passen minstens 500 mensen in) waar je een kopje theeblaadjes koopt die vervolgens door waterschenkers wordt bijgevuld met heet water tot de theeblaadjes niet meer trekken. In deze theetuin zaten Chinezen Mahjong en andere spelletjes te spelen. In de namiddag samen met Dorien, Ad en Françoise richting een antiek wijk gegaan waar wij hebben genoten van een voetmassage. Dorien had een volledige massage en nog dagen spierpijn! Na een vluchtig en niet zo lekker noedelsoepje was het al weer tijd om naar het Sufengtheater te gaan waar diverse vormen van Chinese kleinkunst werden opgevoerd (opera, vuurspuwers, wajangpoppen). Morgen om 5 uur 'morning-call' voor de vlucht naar Lhasa.

Dag 13 (26 mei 2004)

Chengdu - Lhasa (500m - 3.850m)

De morning-call was om 5 uur en nog slaperig werden wij naar het vliegveld gebracht. Het vliegtuig bleek gelukkig te gaan want de helft van de keren wordt een vlucht geannuleerd wegens o.a. slechte weersomstandigheden. Françoise probeerde met wat nescafezakjes en warm water de groep een beetje wakker te krijgen. De vlucht was erg mooi, besneeuwde toppen die boven het wolkendek uitkwamen. Helaas hadden wij geen raamplaats maar wij konden af en toe bij de burens door het raampje gluren. Na 1,5 uur vliegen kwamen wij aan in Lhasa. De landingsbaan lag tussen de bergen en verder was er niets te bekennen. Op het vliegveld ging het allemaal erg vlot, geen gezeur met paspoorten, visa of bagage en binnen een kwartier zaten wij in de bus op weg naar Lhasa. Onderweg veel ruige bergen, valleien, besneeuwde toppen, rijstveldjes en riviertjes. Op de rivier was een

enkele boot gemaakt van yakhuiden te zien. Onderweg werden wel de vergunningen door strenge Chinese beambten gecontroleerd. Gelukkig was alles in orde. Complimentje voor Baobab en Françoise want tot nu toe was alles perfect geregeld waardoor het reizen soepel verliep. Na een stop bij de blauwe Boeddha in de rotsen waar kinderen helaas aan het bedelen waren kwamen wij na 2 uur in Lhasa aan. Een stad die tot ieders verbeelding spreekt en wij zaten dus ook uit te kijken naar de eerste glimp van het imposante Potala Paleis. In Lhasa zie je direct het verschil met China, kleurrijke Tibetaanse gebouwen en een levendig straatbeeld waar vele pelgrims met hun gebedsmolentjes doorheen lopen. Het hotel was een leuk guesthouse in Tibetaanse stijl met een binnenplaatsje waar de was vrolijk wapperde. Na een heerlijke hamburger, wij waren erg hongerig, zijn wij met Françoise een klein rondje gaan lopen. Vandaag was het advies om rustig aan doen, echt last van de hoogte hadden wij niet maar wel van de vermoeidheid. Beetje rond de Barkhor gelopen, thee gedronken geslapen en van de zon genoten. 's Avonds zijn wij met de hele groep bij Shangri-la gaan eten, een echte aanrader. Na het buffet was er een kleine voorstelling van zang, dans en muziek in klederdracht van Tibet door de meest enthousiaste performers die je je kunt wensen.

Dag 14 (27 mei 2004)

Lhasa

Vanmorgen na het ontbijt met de riksja naar het zomerpaleis gegaan. Het oude paleis en de daar omheen liggende tuinen waren een beetje vervallen en niet zo heel indrukwekkend maar het was er heerlijk rustig en relaxed hebben we een beetje rondgewandeld. De dierentuin die er is was, was niet de moeite van het bezoeken waard. Het enige grappige was dat vrouwen op een dak al zingende het beton aan het egaliseren waren. Hetzelfde deuntje hadden wij gisteren in Shangri La ook gehoord. Later bleek dat Annemieke en Lydia vrolijk meegedaan hebben met deze vrouwen. Het nieuwe paleis is door de huidige Dalai Lama gebouwd. Hier hebben we ons rond laten leiden door een zeer gebrekkig Engels sprekende monnik. De Dalai Lama heeft in het zomerpaleis gewoond tot hij in 1959 Lhasa moest verlaten. Indrukwekkend om de kamers te zien waar hij en ook zijn moeder in de logeerkamer hebben geleefd. Terug in het hotel rustig geluncht en wat kaarten op het terras geschreven. Daarna richting Jokhang tempel gegaan. Hier staat een beeld dat de vrouw van koning Gonsten Ganden heeft meegenomen uit India en veel Tibetanen staan in de rij om dit beeld te aanbidden. De rest van de middag lekker rustig aan gedaan, wat door de stad gelopen, thee gedronken etc. 's Avonds voor het eerst bij Tashi II gegeten waar wij ook Françoise tegenkwamen die heerlijk van Lhasa aan het genieten was. Lekker, goedkoop en gezellig!!!!

Dag 15 (28 mei 2004)

Lhasa

Na een ontbijt in het zonnetje zijn we naar het Potala paleis gegaan. Nadat we een kaartje hadden gekocht moesten we nog anderhalf uur wachten voordat we naar binnen konden. De hoofdingang was i.v.m. een verbouwing afgesloten omdat de trappen werden gerenoveerd. Binnen gekomen vonden we onze weg door smalle gangen en kamers vol met Boeddha's, tronen van bijna alle Dalai Lama's. Het rode gedeelte van het paleis is het religieuze deel, het witte deel voor dagelijks gebruik maar hier kon je niet naar binnen. Na het bezoek aan het paleis even snel een soepje gegeten (10 yuan voor 3 personen incl. thee) en hebben we een deel van de pelgrimsroute gelopen. Tussen de Tibetanen met gebedsmolentjes langs de vele (niet toeristische) marktkraampjes geslenterd. En 's avonds weer eens bij Tashi gegeten.

Dag 16 (29 mei 2004)

Lhasa - Ganden

Met in totaal 7 mensen uit de groep en de gids Nawang vertrokken we in de ochtend met een minibusje naar het Gandenklooster. Na ca. 1,5 uur rijden, inclusief fotostop om plaatjes te schieten van wat kleine yaks en een prachtig uitzicht op het klooster, kwamen we hier aan. Het Gandenklooster is tijdens de culturele revolutie totaal verwoest en wordt nu sinds 1996 weer opgebouwd. Nu leven hier nog slechts 300 monniken maar in de bloeiperiode waren dit er 10 x zoveel. We lopen wat rond in de verschillende tempels en zien de monniken in actie tijdens het gebed. Daarna zijn we de berg opgeklommen voor een adembenemend uitzicht over de bergen en de ruïnes van Ganden. Achter de heuvel ligt waarschijnlijk een plaats waar "skyburials" plaatsvinden. De Tibetanen worden niet begraven maar ontveld, in stukken gesneden en aan de

gieren gevoerd.... Luguber idee, maar wel in overeenstemming met de reïncarnatie van de Boeddhisten. Aan het eind van de middag zijn we weer terug in Lhasa en wandelen met Françoise naar een "handicraft" winkel/werkplaats en daarna naar het nonnenklooster. Hier heerst een hele vriendelijke sfeer op de binnenplaats. Boven zaten wat jonge nonnen en voor zover het ging hebben we even met ze gepraat. Ze legden ons uit wat ze zeiden bij het bidden van de kralenketting: "Om mani padme hum". 's Avonds wederom bij Tashi II gegeten en nog eens naar het optreden bij Shangri-la geweest (we vonden het sneu dat er niemand zat en het was weer leuk....)

Dag 17 (30 mei 2004)

Lhasa

Vandaag hebben wij een rustig dagje gepland dat begint met een lekker ontbijt bij ons favoriete Tashi II. Samen met Nico en Annemieke vertrekken wij voor een wandeling door de Tibetaanse wijk en wij willen de Ramoche tempel bezoeken. Inmiddels zijn wij een beetje tempelmoe en hebben ook geen zin meer om weer te betalen. Dus al snel nadat wij in de tempel zijn wordt ons de deur weer gewezen. Wel mogen wij in een klein tempeltje een kijkje (luchtje) nemen waar duizenden yakboterlampjes staan te branden. Het ruikt heerlijk naar yakboter en het is er bloedheet. Buiten zitten ijverige Tibetanen de lampjes weer op te wrijven en te vullen. Ellen en ik vertrekken met een riksja naar de blauwe Boeddha. Zelig hoor zo'n iel mannetje met 2 Hollandse meiden in zijn bakkie en dan ook nog niet begrijpen waar wij heen willen. Hij brengt ons ergens waar wij absoluut niet heen willen en laten hem weer verder fietsen. Na de zoveelste poging laten wij ons maar afzetten, geven de goede man een fooi en lopen de rest. De Sanjia Gudong is een heuvel waarvan de wand beschilderd is met kleine Boeddha's. Samen met de prosterende pelgrims lopen wij onder gebedsvlaggetjes door, langs gebedsstenen en langs de heilige Dorje

Sampa (de blauwe Boeddha). Helaas zijn hier ook wel bedelende volwassenen en kinderen. Sommige toeristen geven geld en dit is voor de armen een betere inkomstenbron dan werken met als gevolg dat ook de kinderen gaan bedelen en niet meer naar school gaan. Dit is dus een groot nadeel van het toerisme. Even later blijkt dat het toerisme nog niet in heel Lhasa is doorgedrongen want bij een chinees restaurantje hebben we toch weer de woordenlijst nodig en wijzen we maar iets aan. Wij kopen in in de supermarkt wat koekjes en fruit voor de trekking. Ook wc-rollen wat later keukenrollen bleken te zijn. Wij brengen een laatste bezoek aan de Barkhor en kopen de nodige souvenirs voor thuis. Wij verzamelen met een groot deel van de groep (Nico, Annemieke,

Ronald, Lydia, Rene, Martin, Ellen, Sandra en Françoise weer bij Tashi II en genieten van een lekkere maaltijd met als toetje chocoladetaart. Met de hele bende vertrekken wij weer richting Barkhor (dit keer echt voor het laatst) en kopen nog een Mandala. Inmiddels heeft iedereen er 1 gekocht bij hetzelfde winkeltje. Goede zaken dus. Wij wandelen nog wat rond voordat iedereen zijn bed induikt om morgen aan de trekking te beginnen.

Dag 18 (31 mei 2004)

1e dag van de trekking

Vanochtend viel de regen met bakken uit de hemel. Een goed begin van de eerste dag van de trekking maar gelukkig zitten we de hele dag in de bus .... Onderweg ging de bus kapot en we moesten een paar keer duwen. De v-snaar van de bus was versleten en iedere keer dat de motor afslaat duurde het langer om hem te starten. In Nagartse krijgt de chauffeur een ingeving en vervangt de accu. Wat hij niet wist, is dat deze leeg worden geïnstalleerd. Na een lunch rond 4 uur in Nagartse, het achterlaten van een deel van de bagage vertrekken we naar de startplaats van de trekking. Dit betekent over nog slechtere wegen verder de verlatenheid in. Er ligt een klein dorpje,

Samding, met een klooster. We zijn bij het Yamdrok Tso meer. Eigenlijk zijn we niet bij het Yamdrok, maar bij het Dumo Tso. Dit is een meer dat 'gevangen' zit in de scharen van het Yamdrok Tso. Yamdrok staat voor schorpioen en Tso staat voor meer. Nu moeten we nog 2 uur lopen naar onze eerste kampplaats. Wij blijven samen met Nico en Annemieke een beetje achteraan lopen zodat we optimaal kunnen genieten van de stilte. Het pad loopt langs de oever van het meer, met daarom heen besneeuwde bergtoppen van toch al zo'n 7.200m hoogte. Op de eerste kampplaats aangekomen blijken de tenten, die we zelf moesten opzetten, al opgezet te zijn. We hoefden alleen nog maar de haringen in de grond te slaan. Verder stond er nog een grotere tent waar wij thee konden

drinken en 's avonds ook eten en spelletje spelen. Na een heerlijke avondmaaltijd, gemaakt door de kok in aparte tent, tafelen we nog wat na voordat we in het donker onze slaapzakken induiken.

Dag 19 (1 juni 2004)

2e dag van de trekking

Vannacht heeft het gegoten van de regen en er zijn weinig mensen die echt lekker hebben geslapen. Het begint al goed, de zon schijnt, de bergen in de verte stralen in het rode licht. We breken de tenten af. Al snel horen we de eerste gil. Er zitten schorpioenen onder de tent. Het schorpioenen meer heeft die naam dus niet alleen gekregen vanwege de vorm. Vanaf nu maar eerst de schoenen uitkloppen voordat we ze aantrekken. Na een ontbijt van warme broodjes met kaas die al 2 jaar over de datum was waren wij klaar voor een hele dag lopen. We (Ad, Ellen, Sandra en Martin) beginnen rustig aan vanwege de hoogte (4.500m), maar toch zijn we (nou ja, Martin dan....) snel buiten adem. De eerste klimmetjes, hoewel niet hoog, benemen de adem. En niet alleen vanwege het uitzicht. Nog voor de lunch moeten we een grasvlakte oversteken. Deze grasvlakte loopt bij hoog water onder. Wij hebben dat niet helemaal door en zitten snel vast in een soort drijfzand. Terwijl Ad foto's maakt, halen wij allerlei kapriolen uit om weer los te komen. Met aan elke schoen een kilo extra aan gewicht (modder) lopen wij uiteindelijk lachend weer door. Bij de lunchplek wassen we de schoenen en sokken schoon, terwijl wij weer een noedelsoep krijgen voorgeschoteld die er wel in gaat. Na de lunch moesten we nog twee flinke passen bedwingen, het pad gaat nu meer door een soort grasland heen waar overal hoopjes schoenen en kleding liggen. Wij vermoeden van een 'sky-burial' maar weten dit niet zeker. Twee uur later hebben we onze 2de kampplaats bereikt en we hoeven weer onze tenten niet op te zetten. Dat hebben de chauffeurs en de jongens van de kookploeg al weer voor ons gedaan. Alles blijkt prima te zijn geregeld zelf een beetje te luxe als je het ons vraagt. Rondom het kamp lopen honderden schaapjes met rinkelende belletjes op de heuvels. Wij ploffen buiten neer op een groot tentzeil in de zon en genieten van het uitzicht. Al snel komen er vanuit de heuvels kinderen aangerend die in een klein dorpje wonen. Wij geven ze wat ballonnen, tandenborstels en zeepjes en na de nodige foto's probeert Françoise ze weer terug naar huis te sturen wat enige overtuiging nodig heeft. Na een wederom heerlijke maaltijd verdwijnt iedereen moe maar voldaan zijn tent in om te slapen.

Dag 20 (2 juni 2004)

3e dag van de trekking

Vanochtend was de hemel weer strak blauw en lag er een vers pak sneeuw op de toppen. In de verte horen we de belletjes van de paarden al. Vandaag is de zwaarste en langste dag van de trekking. We moeten 3 hoge passen (> 4.500m.) en daarom nemen we wat paardjes mee. Deze paarden kunnen onze bagage en ons dragen als we moe zijn. We zijn dan weer bij het dorpje Samding. Wij lopen in het begin door de heuvels met achter ons aan een meisje uit het dorpje die geen woord engels spreekt maar wel wil communiceren. Wij leren haar tot 10 te tellen in het Engels en uiteindelijk weet ze ook het verschil tussen een 'lake', 'house' en 'horse'. Als ze weer verdwijnt klimmen Ellen en Sandra op de rug van een paard om zo nog meer van het uitzicht te kunnen genieten zonder hoeven op te letten waar je je voeten zet. Onze paardenbegeleiders, één oude man (ongeveer 60 à 70 jaar), één jonge gozer (zo'n 16 jaar en met houten been) en nog een paar mannen lopen de route zonder enige moeite. Als wij vanavond in ons kamp zijn moeten zij weer terug naar hun dorp. En iets zegt ons dat ze dat sneller zullen doen dan wij nu hebben gedaan..... Vanaf de passen hebben wij een mooi uitzicht over het meer waar wij bijna rondom zijn gelopen maar ook aan de ander kant van de pas blijken weer kraakheldere meertjes te liggen. De lunch hebben wij op een vlakte waar wij in de verte ook nog een soort herten zien. De lunchpakketjes zaten vol koekjes met gelukkig ook nog een appel. De paardenmannetjes snijden met scherpe messen yakvlees van een grote homp af die ze uitdelen. Nu rest ons nog een laatste pas van 4.600m. Boven aangekomen kijken we uit over een gigantische grasvlakte die we alleen nog even hoeven over te steken en dan zijn wij weer in Samding, onze eindbestemming. Terwijl we de grasvlakte oversteken steekt er opeens een harde wind op en begint het te regenen. En dat op een oppervlakte van zo'n 100 vierkante meter. Heel vreemd, maar het schijnt normaal te zijn.... Moe maar voldaan komen we aan in het laatste kamp waar wij de groepsfoto nemen met de hele ploeg. We hebben 21 kilometer gelopen en daar ruim 8 uur over gedaan. Wij hebben weer heerlijk

in het zonnetje liggen luiere tot dat er een herder met zijn vrouw langskwam die de mannen probeerde te leren knallen met een lasso. Hij kon hiermee met een enorme snelheid een steen de lucht in schieten om zijn schapen weer bijeen te drijven zonder er één te raken. Met behulp van het fraseboekje kwamen wij erachter dat ze in Samding woonden en 2 kleine kinderen hadden. Deze toevallige ontmoetingen zijn erg leuk en de mensen ontzettend vriendelijk. Na het eten spelen wij nog wat spelletjes in de tent. Ik vertrek even naar buiten voor een toiletstop en hoor in de verte de monniken uit het klooster mediteren. Met op de achtergrond een bijna volle maan en uitzicht over het meer was dit voor mij één van de mooiste momenten van deze reis.

Dag 21 (3 juni 2004)

4e dag van de trekking, naar Gyantse

Vandaag staat de laatste dag van de trekking op het programma. Nog een kilometer of 10 lopen naar Nagartse. We zijn al vroeg opgestaan en na het afbreken van de tenten en het ontbijt gaan we vol goede moed op pad voor de laatste etappe! We keren langzaam terug in de bewoonde wereld want we lopen door een paar net ontwakende dorpjes. In het tweede dorpje komen we langs een schooltje waar wat kinderen in rood witte uniformpjes onze aandacht proberen te trekken. We praten wat met de juf en zij vertelt dat er ondanks dat het een door de Chinezen

toegestane school is er ook Tibetaanse les wordt gegeven. Het schooltje ziet er heel eenvoudig uit met houten bankjes en een schoolbord, maar er is een ernstig tekort aan schriften en potloden. We besluiten spontaan wat geld in te zamelen en te doneren. Het is schrijnend dat er net buiten de poort een paar kinderen in hun gewone kleren staan. Hun ouders kunnen het weinige schoolgeld niet opbrengen en ze kunnen daarom niet naar school. We geven de laatste restjes van ons lunchpakket van gisteren en hier en daar een tandenborstel of kam (uit de hotels meegenomen). Hierna gaan we weer verder op stap over een kale, door wegen doorkruiste vlakte. Er is hier bijna niets. Alleen hamsters, veel hamsters!!!

Martin en Nico doen verwoede pogingen

de beestjes te fotograferen door met hun camera boven hun hollen te gaan hangen. Maar echt heel raar: de beestjes trappen er niet in..... Rond een uur of twaalf staat de bus weer gerepareerd klaar, de bagage is uit het depot gehaald en we eten nog snel een noedelsoepje om snel naar Gyantse te vertrekken. We rijden over de Karo-La, een pas van 5.000m, waar we een prachtig uitzicht over de besneeuwde toppen hebben. Bijna net zo mooi als de volgende stop bij een uitzicht over een helder groen meer. Na een uur of 3 rijden arriveren we bij ons Chinese hotel in Gyantse. Eerst maar eens flink badderen om al het vuil van de afgelopen dagen los te weken en daarna een hapje eten in het stadje. We mogen hier maar in drie door de staat toegewezen restaurants eten. Op goed geluk kiezen we het YAK restaurant aan de overkant van de straat. Het is er ongezellig en het eten smaakt voor het eerst deze reis nergens naar.

Dag 22 (4 juni 2004)

Gyantse

We slapen uit, een lekkere rustdag! Na een eenvoudig ontbijt maken we ons op voor de gang naar het klooster. Gyantse is een wat vervallen stadje maar de twee hoogtepunten zijn gelukkig bewaard gebleven: het fort en het klooster met een gigantische stupa. Er is een religieus feest en dat willen we niet missen! Het is deze maand Boeddhamaan. De Tibetanen mogen dan geen vlees eten en dieren doden. Die maand is gisteren ingegaan en nu is er een 3-daags lamafestival. Honderden, misschien duizenden Tibetanen zijn naar het plein voor het klooster gekomen. Ze zeulen picknickmanden vol met chang (gersten bier) en allerlei ranzige versnaperingen mee. Wij zorgen dat we vroeg een plekje bemachtigen. Het "Tibet" boek van Ad wordt uitvoerig bestudeerd en we hopen dat onze maag bestand is tegen de lekkernijen die ons van alle kanten worden

aangeboden. Na uren wachten begint uiteindelijk het dansen van de monniken. In mooie kostuums bewegen zij zich op de trage muziek van trommels en blaaspijpen. Sandra en Ad blijven lang zitten en krijgen zelfs een plekje op de voorste rij toegewezen. De rest gaat alvast de kumbum (stupa in Nepalese stijl) bekijken. Binnen blijken allemaal kamers te zijn met Boeddha's en Tibetaanse goden. Voor een kleine meerprijs mogen we fotograferen. Na het bezoek aan het klooster verkennen we Gyantse. Toen Dorien hier 19 jaar geleden was werd er met paard en wagen over zandpaden gereden. Nu is deze Tibetaanse stad bijna helemaal overgenomen door de Chinezen inclusief hun architectuur met strakke

witte lelijke gebouwen. De dag hebben we afgesloten in het restaurant van het hotel. Dit blijkt een betere keuze te zijn! We hebben zelfs, nou ja eigenlijk Françoise een nieuw gerecht op de menukaart gezet. "Pancake Ai Fang". Dit is de Chinese naam van Françoise en zij heeft het recept gegeven van pannenkoeken met appel en drank. Een aanrader we zijn benieuwd of het aangeslagen is en nog steeds op de kaart staat!!!!!!

Dag 23 (5 juni 2004)

Naar Shigatse via het Shalu-klooster

Vandaag hebben we een onverwacht korte dag! We gaan naar Shigatse en de weg is goed. Onderweg stoppen we bij het Shalu-klooster. Dit is in meerdere opzichten een bijzonder klooster. Het is gespaard gebleven tijdens de Culturele Revolutie, omdat het Chinese invloeden heeft. De monniken in dit klooster zijn bedreven in het beheersen van de geest over het lichaam. Hierdoor kunnen ze onder extreme omstandigheden overleven. Zo slapen de monniken buiten (weliswaar onder minstens 10 dekens, maar toch....). En, last but not least, Hergé heeft het klooster gebruikt als inspiratiebron voor zijn verhaal Kuifje in Tibet alhoewel hij er nooit is geweest. Er wordt beweerd dat de monniken hier kunnen zweven, maar wij hebben ze niet gezien. Sterker nog, er waren maar heel weinig monniken aanwezig. Na een uurtje vervolgen we onze weg naar Shigatse. Daar komen we net na het middaguur aan en nadat we ons even opgefrist hebben gaan we naar het Zhashenlunbu klooster. Dit klooster, of eigenlijk paleis, is het verblijf van de Panchen Lama, de tweede man van Tibet na de Dalai Lama. Een erg indrukwekkend klooster! Vooral de 27 meter hoge Boeddha en de Thangka-muur. Verder mogen we niet veel tempels in, maar hebben we wel contact met wat monniken uit Amdo die ook op bezoek zijn. Na het bezoek gaat ieder zijn eigen

weg. Françoise, Sandra en Ellen belanden op een marktje waar drie handgeschilderde kastjes worden gespot en op aandringen van Françoise ook nog worden aangeschaft. 's Avonds komen we elkaar weer tegen in Tashi (het enige restaurant waar we als groep mogen eten). Tashi is zo ongeveer de meest gebruikte naam voor restaurants en hotels. Het eten is ook bijna overal hetzelfde en nog lekker ook! Naast het restaurant kon je voor 20 yuan je haar laten wassen inclusief een hoofd/nekmassage. Wij (Sandra en Ellen) konden dit niet weerstaan! Grote hilariteit toen ook de rest van de groep dit doorhad en met filmcamera het tafereeltje vastlegden!!!

Dag 24 (6 juni 2004)

Van Shigatse naar Lhatse

Vandaag zijn we via de Tso-la pas (4.550m) naar het Sakya klooster gereden. Voor veel mensen in de groep geldt dat de "kloostermoeheid" enigszins is ingetreden. Zeker, omdat we voor een bezoek aan dit klooster een behoorlijk stuk om moeten rijden. Het klooster is van de roodkapsekte en is grotendeels in Mongoolse stijl opgezet, de bidzaal is enorm groot en de pilaren zijn van dikke boomstammen gemaakt. Verder staan er veel stupa's waarin asresten en lichamen van voor het klooster belangrijke mensen. Op het terrein wordt flink afgebroken en gebouwd. Na een lunch in een vreselijke Chinese toko werden we afgezet in het oude dorpje Sakya. In tegenstelling tot de

witte Tibetaanse huizen die we tot nu toe hebben gezien zijn hier de huizen grijs. We vinden het allemaal niet zo fotogeniek als de Boabab-gids ons voorhoudt..... Rond een uur of 4 arriveren we al in Lhatse. Na eerst wat bergkristal van de plaatselijke jeugd gekocht te hebben worden we erg gastvrij met thee en wat lekkers ontvangen in het guesthouse. Het is een boerderij met een leuke binnenplaats. De koeien staan nog onder ons raam te loeien. Toiletten zijn een stuk verderop en er is geen stromend water maar de kamers zijn origineel Tibetaans geschilderd! 's Middags lopen we even het dorpje in en daarna gaan we even relaxen op een van de balkons. We eten bij weer een nieuwe Tashi: dit maal een erg ongezellige Chinese tent met onvriendelijke bediening maar (alleen wij) hebben lekker gegeten!

Dag 25 (7 juni 2004)

Van Lhatse naar Old Tinggri

Na een niet al te lekker ontbijt gingen wij weer op weg. Al na 10 min hadden wij een leuke band. De chauffeur en de gids zijn terug naar het dorp gegaan en de groep is maar vast verder gaan lopen, langs een stoffige weg. Als er een vrachtauto voorbij kwam zag je geen hand meer voor ogen. Als snel kwamen wij bij een controlepost waar wij een half uurtje op onze bus moesten wachten. Er was een schooltje en de kinderen kwamen nieuwsgierig kijken en lieten hun schoolschriftjes zien. Na 2 uur rijden passeerden wij de Gya Tso La, een pas van 5.220m volgens het bord en volgens de GPS van Martin en Nico 5.263 m. Vandaag ging de route over passen die uitlopers zijn van de Himalaya. Wij hebben nog net een glimp kunnen opvangen van de Mount Everest die achter de wolken verdween. Om de benen te strekken zijn wij door New Tinggri gelopen waar veel nieuwe huisjes gebouwd werden. Wat hier nog meer opviel is dat alle huisjes rood-wit-blauwe strepen van de Sakya sekte hebben. In Old Tinggri verbleven wij in het Everest Snow Hotel, een oude boerderij met een binnenplaats waar de kamers omheen liggen. Met een beetje geluk kun je de Mount

Everest zien maar het was helaas bewolkt. Na een lekkere lunch gingen wij gewapend met stenen op pad. Er liepen veel wilde honden rond waar je voor moet oppassen. In het dorp was niet veel te beleven dus Ellen en ik besloten terug te gaan naar het guesthouse om van de zon te gaan genieten. Op de terugweg kwamen wij een nomade-man tegen die vroeg of wij een foto wilde maken van hem en zijn paard. Vervolgens wilde hij natuurlijk wat yuans. Omdat wij ook wel zagen dat deze man het niet breed had zijn wij naar het guesthouse gelopen om de tandenborstels, tandpasta, ballonnen voor het kindje en T-shirts te halen die wij niet meer nodig hadden. Wij mochten daarom ook een kijkje nemen in zijn tent. In het drassige landschap stonden twee tenten. Het bleek dat er twee gezinnen woonden, twee broers en twee zussen die met elkaar getrouwd waren. Een met een kindje van twee en de ander met een klein babytje die in een houten kist tag. Die mensen hadden helemaal niets, zij zaten op de vloer om een vuurplaats waar alleen een ketel was. In een hoek lag paardenpoep als brandstof en dat was het. Heel moeilijk om te zien, je zou die mensen zo graag willen helpen maar dat is onmogelijk. Communiceren ging met handen en gebaren waarmee je eind kunt komen. Onder de indruk en tot nadenken aangezet verlieten wij de tent weer. Inmiddels was het ook weer gaan miezeren. Vanavond zou ook de laatste keer zijn dat wij met zijn allen zouden eten (door de nodige vertragingen aan het eind van de reis werden het veel laatste keren). Voor Françoise hadden wij een knalrode Chinese onderbroek met een ritsje voor het geld gekocht. De hele reis moest ik erg lachen als ze weer eens aan het tobben was om het geld uit haar onderbroek te krijgen. Tijdens het eten vertelde ze over iedereen iets persoonlijks wat haar was opgevallen tijdens de reis. Hans was de aangewezen persoon om een kleine speech voor haar te houden met als conclusie; je bent een gek maar geweldig mens. Na het eten was er nog een kleine traktatie want de bewolking was opgetrokken en de Mount Everest was te zien. Het hoogste punt van de wereld was voor mij een beetje het dieptepunt van de reis want ergens in de verte zie je inderdaad de achterkant van de berg. Ver weg, maar toch wel gezien!!!

Dag 26 (8 juni 2004)

Van Tinggri naar Kathmandu

Vanmorgen ging alweer vroeg de wekker! Om 5 uur pakten we gewapend met een zaklantaarn (elektriciteit is er niet op dit tijdstip...) de laatste spullen in. Als je hier naar de wc kijkt moet je vooral niet schrikken van de geluiden die beneden je zijn want er scharrelt daar iets rond (hond of varken dat weten wij niet). Na een heerlijk ontbijt van pannenkoeken met een gekookt ei bij kaarslicht in een ontzettend rokerige ruimte vertrekken we nog voor 6 uur met de bus voor een tocht naar de grens met Nepal. Het is belangrijk om zo vroeg mogelijk bij de grens te zijn want je weet nooit hoe lang het daar allemaal gaat duren! Het landschap verandert van de hoge, kale bergen in Tibet naar groene heuvels met watervallen. In korte tijd dalen we minstens 2 km. Net over 11 uur komen we aan bij het grensplaatsje Zhangmu. Het is hier enorm chaotisch met opdringerige geldwisselaars. De straten staan vol met vrachtwagens die vanwege de staking in Nepal aan de kant van de veel te smalle wegen staan. Het duurt een tijdje voordat we het dorp door zijn en bij de grens staan. We hebben geluk want we zijn 10 min voor sluitingstijd. We vullen de gezondheidspapieren in en kunnen zonder problemen door de paspoortcontrole. Alle bagage

wordt overgeheveld in een jeep. Soms is het wegdek zo slecht dat de 8 km niemandsland te voet moet worden afgelegd maar wij hebben mazzel want de jeep kan net door de modder glibberen zodat wij niet hoeven te lopen. Het verschil tussen Tibet en Nepal is groot. Het landschap is veranderd van ruig met bergen naar groene bossen, de lemen hutjes in Tibet en de houten huisjes in Nepal en het Boeddhisme versus Hindoeïsme. De smoezelige kinderkopjes uit Tibet en de kinderen in Nepal die vrolijk rondspetteren in het water. Aangekomen in het plaatsje Kodari horen we dat de bus die ons zou oppikken niet gaat komen. Om onduidelijke redenen (stakingen/ aardverschuivingen/ onrust door de Maoïsten???) staat deze zo'n 60 km voor de grens vast. In het dorpje lopen flink wat jongens met geweren op hun rug. Ze zijn van het dorpsleger en moeten de

mensen beschermen tegen aanvallen van de Maoïsten. Alhoewel we ons niet echt onveilig voelen is de sfeer toch niet echt prettig te noemen. Het gerucht gaat dat de wegversperring mogelijk tot woensdag kan gaan duren. In Kodari is niets te beleven, wij zitten vast tussen 2 slagbomen met daartussen 200m. Aan de ene kant een berg en aan de andere kant een kolkende rivier met een waterval. We worden voor de keuze gesteld: 2 dagen in Kodari blijven en hopen dat we op tijd terug zijn om ons vliegtuig naar New Delhi te halen of proberen (op eigen kosten) een helikopter te regelen. Er wordt uiteindelijk massaal gekozen voor de laatste optie. De helikopter gaat vandaag nog komen en we proberen zelf nog wat extra mensen te regelen om de kosten te drukken. Samen met een groepje Duitsers, waarvan een vrouw met ernstige hoogteziekte, en hun dragers wachten wij de hele middag op een soort landingsplaats voor de helikopter. We moeten nog drie vluchten wachten, er lopen wat nieuwsgierige kinderen rond, wij drinken een kopje thee en kunnen uiteindelijk laat in de middag in 20 minuten naar Kathmandu vliegen. Een mooie tocht over de

bergen van Nepal. Op het vliegveld staat er een busje klaar om ons naar het hotel te brengen. De eerste indruk is een drukke en chaotische stad: veel verkeer en soms koeien en apen op straat. Het is er warm. Heel anders dan het Tibet waar we vanmorgen nog zaten. Na een uurtje opfrissen gaan we met z'n allen (de laatste keer??) bij New Orleans eten. Onderweg komen Nico en Annemieke iemand tegen die gewoon met de auto uit Tibet is gekomen en niets van opstoppingen of gevaar heeft gemerkt. Nou ja, de helikoptervlucht was in ieder geval de moeite waard!!!! Martin trakteert om de goede afloop van vandaag te vieren en met z'n negenen lopen we terug naar het hotel.

Dag 27 (9 juni 2004)

Kathmandu

Vanmorgen hebben we met een deel van de groep afgesproken om te ontbijten en daarna naar Pashupatinath te gaan. Nico is er al eerder geweest en neemt de gidsenrol even over van Françoise. Onderweg laten we T-shirts maken van de route die we deze reis gedaan hebben. Op een terrasje eten we heerlijke westerse broodjes en verse jus d'orange. Heerlijk!!! Pashupatinath is een tempelcomplex waar aan de rand van de rivier mensen vanuit heel Nepal worden gecremeerd. We zijn getuige van een paar crematies. In gele doeken gewikkeld ligt het lichaam klaar. Er wordt een blokje houtskool en wierook in de mond gedaan. Het hoofd wordt gewassen met heilig water uit de rivier, een zijrivier van de Ganges. Nadat de familie 3 keer rond het lijk is gelopen wordt het uiteindelijk op de brandstapel gelegd. De kleren worden uitgedaan en in de rivier gegooid, het lijk wordt bedekt met riet en dan wordt het aangestoken. Het verhaal gaat dat wanneer het hoofd ploft de familie weggaat, want dit is het teken dat de ziel uit het lichaam kan ontsnappen. Verderop staat een man zich in het heilige water te wassen. Ook lopen er kinderen die op zoek zijn naar gouden tanden of andere waardevolle spullen. Aan de rechterkant van de brug zijn de brandstapels voor de arme mensen, linksaf voor de rijkere burgers. Hier zijn de gewaden goudkleurig en zijn er veel bloemen. Wat we zien maakt veel indruk! We lopen nog wat rond tussen de agressieve aapjes, debiele (!!) koeien en sadoe's (heilige mannen met lange baarden). Daarna nemen we de taxi naar Durbar Square. Na een snel kopje soep als lunch lopen we door de straten en pleinen vol met tempels, winkeltjes en offerplaatsen. Terug lopen we door de kleine straatjes en de buurt Thamel naar ons hotel. Dan doen we een kleine winkelsessie: we kopen veel souvenirs voor alle thuisblijvers. 's Avonds eten we met een klein groepje echt Nepalees op een dakterras in Thamel. Het smaakt heerlijk! Nog even e-mailen en daarna lekker slapen.

Dag 28 (10 juni 2004)

Kathmandu en naar huis???

Vandaag de laatste dag van de reis. Na het ontbijt lopen we in de richting van de Apentempel. Eerst een heel stuk door de buurt achter het hotel en vervolgens nog een heel stuk berg op voordat we bij de 400 treden van de tempel aankomen. De trap op valt niet mee. Hevig bezweet en hijgend komen we bij de grote boeddhistische stupa aan. We snappen gelijk waarom het de apentempel heet. Het ligt midden tussen de bossen en het wemelt er van de apen. Goed op je spullen passen dus want je ziet ze loeren of er wat te grijpen valt..... Onze Belgen doen een poging twee "kleedjes" voor naast het bed te kopen in een van de winkeltjes maar ze kunnen het niet eens met de verkoper en elkaar worden! Weer beneden nemen we de taxi naar het hotel en lopen nog even de stad in om onze laatste roepies aan souvenirs te spenderen. Net als dat bijna gelukt is komen we Hans tegen die ons het "goede nieuws" vertelt dat ons vliegtuig naar New Delhi kapot is en we nog een dagje moeten blijven. We besluiten terug naar het hotel te gaan en daar blijken we de laatste te zijn die het hoorden. We moeten wel verkassen naar een ander hotel een paar straten verderop, 's Avonds kunnen we op kosten van Nepal Airlines eten in het restaurant en ook het ontbijt voor de volgende dag is geregeld. Het wordt ons eerste 3-gangen diner van de vakantie met ijs en vruchten toe! Nog even de laatste gang van zaken doorgegeven aan het thuisfront en daarna met Nico, Annemieke en Martin een terrasje gepikt. Morgen om 12 uur horen we meer!

Dag 29 (11 juni 2004)

Nog steeds Kathmandu

Na een ontbijt in de tuin van het hotel lopen we Thamel in. Het wordt een wachtochtend en we belanden met een boek op een terrasje. Ook de rest van de groep zien we een beetje doelloos door de stad lopen. Jammer want op zich is er nog veel te zien in de omgeving van Kathmandu maar zo lang kunnen wij niet weg. Om 12 uur horen we dat we na de lunch (14:00 uur) met de bus naar het vliegveld worden gebracht waar we om 17:00 uur vertrekken naar New Delhi. Wij checken alle bagage in, inclusief de tafeltjes, gaan door de douane, en wachten tot wij mogen boarden. Om 17:15 uur komt weer het bericht: VLUCHT CANCELED. Nepal Air schijnt maar twee vliegtuigen te hebben die in de meeste gevallen niet vliegen! We krijgen een briefje met de naam van weer een ander hotel en vertrekken met minibusjes daar naar toe. We krijgen weer een lekker Chinees buffet. Drinkjes moeten we zelf betalen. Grappig, want we hebben ons laatste geld op het vliegveld aan wat chocola uitgegeven. We mogen gratis naar Nederland bellen. Sommige mensen van de groep hebben het inmiddels behoorlijk gehad en willen naar huis maar onder het genot van wat wijn en een fles rum die Françoise heeft gehad wordt het toch nog gezellig! Na het eten nog even mailen en we sluiten de avond af in een leuk cafeetje met livemuziek.

Dag 30 (12 juni 2004)

Kathmandu en nu echt naar huis!

Vandaag dag 30 van de reis. Vooraf hadden we hiervoor getekend maar nu staat de dag in het teken van wachten tot we meer horen over het plan van vandaag. Net als we ons lekker hebben geïnstalleerd aan de rand van het zwembad (de kwaliteit van de hotel wordt steeds beter!!!!) horen

we dat we binnen een half uur gegeten moeten hebben en op weg naar het vliegtuig moeten zijn. Eindelijk lijkt het toch te gaan lukken en rond 15:00 uur zijn we dan toch op weg naar New Delhi. Daar moeten we nog 6 uur wachten op het vliegtuig naar Frankfurt. Gelukkig konden we met de hele groep overgeboekt worden! In New Delhi blijkt onze bagage niet doorgelabeld te zijn maar omdat wij zelf geen visum hadden voor India was het een heel gedoe om alles goed te regelen. Uiteindelijk kwam alles goed en konden we, na 6 uur rondhangen/beetje kaarten en wat eten, met onze spullen het vliegtuig naar Frankfurt instappen. Na een lange vlucht en een snelle overstap stonden we twee dagen later dan gepland weer op Schiphol en kunnen nu terugkijken op een indrukwekkende, geslaagde reis!!!